

Anotace příspěvků

VII. ročníku

„Krajské konference primární prevence rizikového chování pro metodiky prevence, výchovné poradce a další pedagogy základních a středních škol“

Program v hlavním sále:

Primární prevence na základních školách v ČR – prostor pro školského sociálního pracovníka?

Vede: doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, Ph.D. – Katedra křesťanské sociální práce
CM teologická fakulta

Je vysokoškolská učitelka sociální práce. Od roku 2015 učí na Univerzitě Palackého, kde působí jako vedoucí Katedry křesťanské sociální práce CMTF. Věnuje se především práci s rodinou, školské sociální práci a dobrovolnictví v sociální práci.

V práci s ohroženými rodinami je zásadní nastavení preventivních služeb. Systém prevence je v ČR značně nepřehledný a roztříštěný. Jednotlivé instituce a rezorty spolu nedostatečně spolupracují. Důležitým aktérem prevence je základní škola, která realizuje školní prevenci rizikového chování. Pracovní pozice sociálního pracovníka/sociálního pedagoga není legislativně ukotvena. Chybí výzkumná evidence o jeho potřebnosti ve školách. Cílem případové studie je lépe porozumět systému prevence rizikového chování na druhém stupni základní školy a zjistit, zda ve školách nechybí školní sociální práce. Byla použita kombinace výzkumných technik – obsahová analýza vybraných dokumentů škol, polostrukturované rozhovory s odbornými pracovníky školy a ohniskové skupiny se žáky druhého stupně.

Výsledky indikují na systémové úrovni nejasnou roli metodika prevence, nadměrnou administrativní zátěž a nedostatek finančních prostředků pro zavedení pracovní pozice školního psychologa na každé základní škole. Kontroverzním tématem ve školské praxi je zavádění inkluzivního vzdělávání. Učitelé vnímají koncept inkluzivní školy jako problematický a finančně náročný. Reflektují nedostatek podpory i kompetencí v práci se žáky se specifickými vzdělávacími potřebami. Pro fungování školy je zásadní budování vzájemných vztahů mezi vedením školy, učiteli a žáky.

Závěr: Prostor pro školní sociální práci je zejména při řešení záškoláctví, šikany a nedostatečné spolupráce s rodinou. Školský sociální pracovník by mohl přispět k posílení multidisciplinární spolupráce, koordinaci prevence a podpoře participativního přístupu k žákům a jejich rodinám.

Sytém výkaznictví

Vede: PhDr. Ladislav Spurný - krajský koordinátor primární prevence

Profesně je zaměřen na primární prevenci, zejména v oblasti jejího veřejnoprávního výkonu. Již 17 let působí na pozici krajského koordinátora primární prevence Olomouckého kraje ve struktuře krajského úřadu. V akademickém rozměru se věnuje (a pravidelně přednáší) teorii a praxi primární prevence ve veřejné správě ČR, tvorbě kurikula v této oblasti a rovněž

soustřeďuje pozornost na mediální politiku a propagaci prevence. Pravidelně rovněž publikuje v odborných časopisech, sbornících atd.

Cílem příspěvku je seznámit účastníky s národním systémem výkaznictví primární prevence, a to pod hlavičkou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Bude vysvětlen princip výkaznictví, jeho potřeba, organizační struktura a příslušné webové rozhraní i přímé využití pro práci školních metodiků prevence.

Strategie prevence školní neúspěšnosti (příklad dobré praxe)

Vede: Mgr. Marie Holinková - výchovný poradce na SŠŽTS Šumperk
Působí dlouhodobě na SŠŽTS jako učitelka všeobecně vzdělávacích předmětů, ve výchovném poradenství využívá bohatých zkušeností z práce třídního učitele, předsedkyně předmětové komise humanitních předmětů a cizích jazyků. Školu zapojila do mezinárodních vzdělávacích projektů Comenius, do programu zahraničních odborných praxí, které i nadále organizuje. Je nositelkou ocenění Pedagog Olomouckého kraje 2016.

Mgr. Jana Tábořská - školní speciální pedagog na SŠŽTS Šumperk
Dlouhodobě pracovala jako vychovatelka ve výchovném ústavu, jako učitelka a metodik prevence v Dětském domově se školou, v základní škole a středisku výchovné péče Dobrá vyhlídka v Šumperku. Od roku 2017 působí na SŠŽTS Šumperk jako speciální pedagog.

Ing. Michal Vojtek - školní metodik prevence, školní kariérový poradce na SŠŽTS Šumperk
Od roku 1999 pracuje jako učitel odborných předmětů, od roku 2014 jako metodik prevence a od roku 2017 jako školní kariérový poradce. V současnosti působí jako vedoucí učitel na školním odloučeném pracovišti.

Školní poradenské pracoviště na SŠŽTS Šumperk pracuje v tomto složení od roku 2017 a je tvořeno pedagogy s dlouholetou pedagogickou praxí. Poskytuje poradenství žákům tříletých a čtyřletých oborů vzdělání, jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům. Klade důraz na úzkou spolupráci všech pedagogů školy při prevenci školní neúspěšnosti, jejímž důsledkem je často odchod žáka ze školy s nedokončeným vzděláním.

V příspěvku Vás seznámíme se Strategií předcházení školní neúspěšnosti na SŠŽTS Šumperk, uvedeme konkrétní příklady, opatření a nástroje, které se nám osvědčily, a současně nastíníme, co může škola udělat pro to, aby byl žák úspěšný.

Měkké dovednosti a uplatnitelnost na trhu práce

Vede: Ing. Jiří Balcar, Ph.D. – VŠ pedagog a konzultant
Rozvoj lidí a jejich měkkých dovedností je ústředním tématem celého jeho profesního života. První dekádu své kariéry strávil v roli konzultanta a následně manažera v soukromé poradenské společnosti, která se na rozvoj měkkých dovedností specializovala. Zde si osvojil metody popisu, měření a rozvoje těchto dovedností, přičemž své znalosti aplikoval také v praxi. Získal tak mnoho zkušeností s rozvojem měkkých dovedností u nejrůznějších skupin lidí – nezaměstnaných, studentů, zaměstnanců i manažerů. Již v této době intenzivně spolupracoval na výuce a výzkumu s většinou vysokých škol v Moravskoslezském kraji. V současnosti pracuje jako vedoucí katedry na Ekonomické fakultě VŠB-TUO, kde své předchozí zkušenosti uplatňuje nejen ve výzkumu, ale také ve výuce.

Tradiční zaměření škol na rozvoj znalostí neodpovídá současným životním a pracovním potřebám. Představuje rozvoj měkkých dovedností na školách řešení této situace? Jaké dopady by měl na žáky a učitele? A lze v současných podmínkách měkké dovednosti na školách rozvíjet?

Knihu o rozvoji měkkých kompetencí na školách naleznete zde: <https://goo.gl/GUCJtn>

Etické dílny®

Vede: Mgr. Renata Zajíčková - oblastní lektorka PP Etické dílny® ve Zlínském kraji

Ludmila Pohanková, DiS. - lektorka PP Etické dílny® v Olomouckém kraji

Obě lektorky mají mnoho zkušeností v oblasti primární prevence; jsou součástí týmu, který se věnuje dětem na školách po celé ČR. Pracují také jako poradkyně ve webových poradnách pro děti. Jejich činnost je zastřešována organizací Hope4kids, z. s. (se sídlem v Praze), jejímž hlavním posláním je přinášet dětem a dospívajícím pozitivní hodnoty a dobrý základ do života.

Interaktivním způsobem Vám představíme preventivní programy Etické dílny®, které mají své místo na českých školách již od roku 2003. Dozvíte se, na které 3 hlavní oblasti se zaměřujeme a jakými metodami s dětmi pracujeme. Uvidíte ukázkou z programu.

Workshopy

Zdravé vztahy k sobě i druhým na 1. stupni ZŠ

Lektor: Mgr. Tereza Sadková – psycholog, lektor, poradce

V současné době působí na Katedře psychologie FF UP a v Centru pro rodinu a děti Přerov, z. s., kde pracuje s dětskými i dospělými klienty jako psycholog. Pracuje také jako poradce v různých školských i mimoškolských zařízeních a jako lektorka pro zvané přednášky z oblastí psychologie, vzdělávání a sexuality. Pravidelně se aktivně účastní domácích i mezinárodních konferencí věnovaných (nejen) tématu psychologie, sexuality a sexuální výchovy.

Jak může vypadat prevence sexuálního zneužívání na prvním stupni ZŠ?

Jak podpořit žáky, aby měli zdravý vztah k vlastnímu tělu?

Jak komunikovat toto téma s rodiči?

Proč a jak pracovat s pocity tak, aby rozvíjely zdravé vztahy žáků?

Co když mám podezření, že se „děje něco nevhodného“?

Sexuální výchova na prvním stupni základních škol je o všem možném, jen ne o sexu. Workshop je zaměřený na výše uvedené otázky s důrazem na praktickou aplikaci ve škole. Součástí workshopu je ukázka techniky zaměřené na prevenci sexuálního zneužívání na 1. stupni běžných ZŠ a ukázky českých i zahraničních materiálů určených pro práci na zlepšení vztahů žáků k sobě i k druhým. Obsah workshopu bude částečně přizpůsoben dle požadavků účastníků.

Všímavost, uvědomování, pozornost a jejich význam ve školní praxi

Lektor: Mgr. Martin Kupka, Ph.D. - psycholog, terapeut, oblastní metodik prevence v PPP a SPC OK, prac. Jeseník

Svůj zájem v současnosti směřuje do oblasti paliativní péče (problematika smrti a umírání, eutanazie, truchlení, doprovázení). Věnuje se humanistické psychologii, konkrétně Existenciální analýze a Logoterapii. Prakticky se soustředí na výcvik v technikách, které rozvíjejí všímavost a pozornost. Pracuje s problematickými třídami, realizuje poradenství učitelům při práci se třídními kolektivy, věnuje se vlastní poradenské a terapeutické praxi s klienty. Nynější zaměstnání: Odborný asistent – Katedra psychologie FF – UP (od roku 2004); Oblastní metodik prevence v Pedagogicko-psychologické poradně, pracoviště Jeseník (od roku 2002). Školní psycholog na ZŠ Mikulovice (od roku 2016).

Cílem workshopu je seznámit účastníky s technikami, které pomáhají kultivovat všímavost a uvědomování (plnou pozornost) a podílejí se rovněž na rozvíjení soustředěné pozornosti. Poznatky, které frekventanti získají, mohou rozvíjet dále v rámci vlastní psychohygieny, která je důležitou součástí profesní rovnováhy či růstu, pokud se člověk angažuje v pomáhajících profesích (syndrom vyhoření a jeho prevence, work-life balance, očkování proti stresu a zvládání stresu, atd.). Navíc získané dovednosti a zkušenosti mohou účastníci semináře převést do preventivních aktivit při práci s třídními kolektivy či vybranými jedinci s cílem podpořit rozvoj jejich pozornosti, emoční regulace, exekutivy a uvědomování si („tady a teď“). To je důležité zejména při práci s poruchou pozornosti, která bývá spojená s hyperaktivitou, impulzivitou či s poruchami chování.

Přijetí nového žáka ve třídě

Lektor: Mgr. Petr Halama – psycholog, terapeut

V pedagogicko-psychologické sféře působí již šestým rokem. Po absolvování jednooborové psychologie začínal jako školní psycholog na dvou základních školách. Po necelém roce nastoupil do Pedagogicko-psychologické poradny v Šumperku na pozici psychologa a oblastního metodika prevence, kde po pěti letech zástupu za mateřskou dovolenou svou činnost toto léto úspěšně ukončil. V této oblasti se pohybuje dále – ať už jako opět školní psycholog, pracovník dětského centra či jako soukromý psychoterapeut a lektor primární prevence. Petr je nyní v posledním ročníku pětiletého psychoterapeutického výcviku ve Společnosti pro integraci v psychoterapii. Jeho cílovou skupinu tvoří především děti a mládež, jejich učitelé či rodiče, s kterými pracuje individuálně i skupinově.

Tento interaktivní workshop by měl pomoci pedagogickým pracovníkům správně připravit třídu na nově příchozího žáka či žákyni. Účastníci budou seznámeni s určitými konkrétními aktivitami, které mohou v těchto situacích použít. Společně se také pokusíme nalézt a probrat možná rizika, která v těchto chvílích mohou vzniknout. Cílem semináře je dozvědět se, jak tato rizika minimalizovat a naopak jak navodit co nejhladší průběh přijetí nového člena v již existujícím kolektivu.

Zážitek - dobrý sluha, ale zlý pán

Lektor: Mgr. Michal Jahn – lektor, projektový manager

Hlavní projektový manažer v Národním ústavu pro vzdělávání pod MŠMT, kde zodpovídá za projekty podpory vzdělávání v ČR. Dříve pracoval jako projektový manažer ve Scio a také jako garant osobnostního rozvoje na gymnáziu. Je milovník Malého prince, všech pohádek a příběhů, které nás mohou poučit. Založil rozvojovou, vzdělávací neziskovou organizaci Hnutí Žebřík, která usiluje o všestranný rozvoj člověka pomocí principů zážitkové pedagogiky. Dlouhodobě se zabývá zážitkovou pedagogikou, psychologii, osobnostním rozvojem a rozvojem soft skills. Lektoruje pro Project Education, Project Outdoor, Everesta s.r.o.

Co pro Vás znamená silný zážitek?

Dá se skrze zážitky něco naučit?

Proč je pro dítě zajímavější videohra než učení / sport?

Jak to udělat, aby Vaše dítě trávilo čas smysluplně?

Jak pracovat se zážitkem doma?

Jak pracujeme se zážitkem ve škole?

Jakou roli hrají emoci a jak je ve škole využít?